

2014:64

Allhelgonakyrkan, Råå Tillgänglighetsanpassning

Antikvarisk medverkan 2014

Maria Sträng

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2014:64

Allhelgonakyrkan, Råå

- tillgänglighetsanpassning

Antikvarisk medverkan, 2014
Raus socken, 3030
Helsingborgs kommun
Skåne län

Maria Sträng

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2013 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2014:64

Omslagsfoto: Dagsgrupp på väg in genom norra entrén för årets luciafirande 2014.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Allhelgonakyrkan, Råå – tillgänglighetsanpassning

Innehåll

Sammanfattning över utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Historik med relevans för ärendet	5
Lagskydd av byggnadens kulturvärden	6
Bakgrund/skadebild	6
Utförda åtgärder	6
Avvikelser från handlingarna	8
Kommande vård och underhåll	8
Kulturhistorisk bedömning	8
Handlingar med relevans för ärendet	8
Bildbilaga	10

Skånekartan med Råå markerat med svart punkt och Helsingborgs kommun färgat i cerise.

Byggnad i registret

Allabelgonakyrkan ligger i norra delen av Råå sambälle söder om Helsingborg.

Skärmbilder från Bebyggelseregistret www.bebyggelseregistret.se

Röd pil visar läget på norra entrén med rampen.

Sammanfattning över utförda åtgärder

Tillgänglighetsanpassning av norra entrén på Allhelgonakyrkan i Råå har utförts under 2014. Sammanfattningsvis har följande åtgärder utförts: anläggande av ny ramp, öppning i muren mot parkeringsplatsen, anläggande av stenbelagd gång mellan mur och ramp, ombyggnad av trappan vid entrén samt tillverkning och montering av ny dörr med automatisk dörröppnare.

Administrativa uppgifter

Objekt	Allhelgonakyrkan, Råå
Socken	Raus socken
Församling	Raus församling
Kommun	Helsingborg
Länsstyrelsens beslut	433-15057-2013 daterat 2013-10-29
Regionmuseets dnr	L12.30-383-13, 3030
Handlingar	Dan Rahmqvist Arkitektkontor
Beställare	Helsingborgs pastorat genom Ivan Savic
Byggledning	Matts Johansson, A-konsult
Arkitekt	Dan Rahmqvist Arkitektkontor
Entreprenör	HA Bygg, Henrik Anderssons byggnads AB
El	Elektriska montagebyrå
Smide	Anbulten AB
Snickerier	Jönssons snickeri, Vejbystrand
Markarbeten	Bjäre Entreprenad
Antikvarisk medverkan/ Sakkunnig Kulturvärden	Regionmuseet genom Maria Sträng
Besiktningssman	Matts Johansson, A-konsult
Tid för utförandet	Startmöte januari 2014
Slutbesiktning	11 november 2014
Bidrag	Kyrkoantikvarisk ersättning
Rapportgranskning	Kerstin Börjesson

Historik med relevans för ärendet

Allhelgonakyrkan ligger i Råå samhälle i södra delen av Helsingborg. Kyrkan är belägen strax norr om den gamla bykärnan vid Råå fiskeläge. Norr om kyrkan ligger gamla prästgården, ett tvåvåningshus i funkisstil från 1930-talet och ytterligare norrut Råå kyrkogård som anlades i en första etapp under 1880-talet. Åt övriga håll omges kyrkan framförallt av bebyggelse med flerfamiljshus från mitten av 1900-talet. Kyrkobyggnaden uppfördes som Raus församlingshus med kyrkosal efter ritningar av arkitekten Oskar Persson från 1928. Byggnaden är uppförd med brunrött helsingborgstegel murat i munkförband utmed sidorna

och med mönstermurning (sågskift) i gavelröstena. En utvidgning bestående av två längor mot väster tillkom 1961. Samtidigt tillkom sakristian på kyrkans södra sida. Tillbyggnaderna uppfördes efter ritningar av arkitekten Arnold Salomon-Sörensen. Entrén på norra sidan försågs då med en betongramp. Rampen var framförallt avsedd för intagning av kistor.

Den aktuella entrén på norra sidan var från början försedd med en pardörr genomgående i trä och trappa med järnräcke. Enligt uppgift i underhållsplanen för kyrkan (Wikerstål 2008) tillkom den befintliga glasade dörren med sidoglas samtidigt med befintlig ramp från 1971. Alternativt kan dörren ha tillkommit i samband med ombyggnaden i början på 1960-talet.

Lagskydd av byggnadens kulturvärden

Allhelgonakyrkan skyddas genom Kulturmiljölagens 4 kap om Kyrkliga kulturminnen. Väsentliga förändringar på kyrkobyggnader uppförda före 1940 ska tillståndsprövas av länsstyrelsen för att se till att de kulturhistoriska värdena tillgodoses i förändringen.

Byggnaden är upptagen i kommunens bevarandeprogram för Råå från 1991 under kategorin ”särskilda byggnader av samhällshistoriskt intresse”. Byggnaden är därmed värderad som kulturhistorisk bebyggelse vilket ger den ett skydd i Plan- och bygglagens 8 kap.

Bakgrund/skadebild

Befintliga räcken var i dåligt skick och var av säkerhetsskäl nedmonterade. Rampen uppfyllde inte krav på tillgänglighetsanpassning och fungerade inte heller tillfredsställande för kisttransporter. Likaså var plattgången i dåligt skick och dåligt fungerade. Betongkonstruktionen i trappan var bristfällig och var i behov av att gutas om vilket hade uppmärksamrats redan i underhållsplanen för kyrkan.

Utförda åtgärder

Anläggande av ny ramp

Rampen är gjuten med en lutning på 1:12 i betong och täckt med granitplattor. I rampen har en värmeslinga monterats. Granitplattorna har en krysshämrad yta på synliga sidor och sågad yta på dolda sidor. Ett mörkare stenmaterial har lagts in vid början och slutet av rampen för att markera förändringen i lutningen. Rampen kantas på båda sidorna av räcke i svartlackerat plattstål.

Öppning i muren

Mot norr har en öppning i muren mot parkeringsplatsen tagits upp. Öppningen leder ut till handikappsparkering. På muröppningens insidor har ny armatur i aluminium och rostfritt stål, fabrikat Bega, med ledbelysning monterats.

Anläggande av stenbelagd gång mellan mur och ramp

En stenbelagd gång har anlagts mellan muröppningen mot norr, fram till rampen och vidare ned till gången vid entrén på östra sidan. Gången mot söder har en lutning på ca 1:20. Gången är belagd med plattor i krysshämrad granit. Som material i gången diskuterades betong men granit valdes för att få en bättre anpassning till miljön.

Befintlig kalksten har demonterats och tagits om hand som reservmaterial för församlingens kyrkor. Kalkstenen kommer att användas till att anlägga en gång mellan entrétrappan och källartrappan.

Utvidgning av befintlig trappa

För att tillgodose tillgänglighetskrav gjordes en ombyggnad av trappan vid entrén. Trappan har kompletterats med ett nytt trappsteg, övriga trappsteg har kunnat återanvändas, och viloplanet har utvidgats något. Trappan har försetts med räcken av svartlackerat stål i samma utformning som rampens räcken. Utmed viloplanets västra kant mot källartrappan är räcket försedd med ett tätare antal ståndare för att tillgodose säkerhetskrav. I samband med ombyggnaden av trappan har även det skadade bjälklaget under trappan gjutits om.

Tillverkning och montering av ny dörr med automatisk dörröppnare.

För att tillgänglighetsanpassa dörröppningen har en ny dörr med automatiserad dörröppnare tillverkats och monterats.

Befintlig dörr har ersatts med ny med ett glasat dörrblad och överljus samt automatisk dörröppnare. Dörren är tillverkad av Jönssons snickerier efter ritningar av arkitekten Dan Rahmqvist. Dörren har en enkel utformning och är tillverkad av trä för att passa in i miljön. Den är tillverkad i ek och behandlad en gång med en blandning av lika delar kokt linolja och Balsamterpentin.

Befintlig dörr med öppningsbart sidoljus och överljus var i gott skick och fullt funktionsdugligt. Dörren har tagits omhand av församlingen för att eventuellt kunna användas på annan plats.

Övrigt

Befintlig armatur på fasaden och uppe på grindstolparna har rengjorts och försetts med ledbelysning. Ny belysning utmed rampens handledare fanns med i förslaget från början men har utgått. Befintlig belysning på fasaden ovan rampen bedömdes vara tillräcklig.

Avvikelser från handlingarna

Beslut om tillstånd om anläggande av ramp har utvidgats till att även omfatta:

- Tillgänglighetsanpassningen av dörröppningen med nytillverkad dörr med automatiserad dörröppning.
- Utvidgning av befintlig trappa för att tillgodose tillgänglighetskrav på viloplanets storlek.
- Förändrat utförande av rampen. Det nya utförandet består av en ramp i en del i stället för två delar. Revideringen av utförandet kunde göras efter att nya mätningar av marknivån har utförts.

Kommande vård och underhåll

Den nya ekdörren behöver kontinuerligt underhållas med ny ytbehandling. För en bra hållbarhet rekommenderas inoljning två gånger per år. Efter en lätt slipning med fint sandpapper påstryks linoljeblandningen (lika delar kokt linolja och Balsamterpentin). Eventuell överflödiga olja torkas av efter en timme.

Hål efter tidigare räcke i återanvända trappsteg kommer att fyllas i med liknande stenmaterial.

Kulturhistorisk bedömning

Rampen och den anslutande gången med ny muröppning har medfört en förbättrad tillgänglighet som också förbättrar användningen av kulturmiljön. Den tidigare något förfallna och till synes bortglömda miljön vid norra ingången har fått ett mer vårdat utseende med en inbjudande entré.

Åtgärderna är utförda i enlighet med länsstyrelsens beslut. Åtgärderna har utförts med känsla för den befintliga kyrkomiljön och med hänsyn till kyrkobyggnadens kulturvärden. Val av material och metoder har anpassats efter kyrkans kulturhistoriska värde och har gjorts i samförstånd mellan antikvarie, arkitekt och beställare.

Utbyte av dörr utgjorde en större avvikelse från programmet. Avvikelsen meddelades länsstyrelsen som godkände åtgärden innan utförande. Skälet till utbytet var att få till en tillgänglighetsanpassad dörr med automatisk öppnare. Att bygga om befintlig dörr ansågs inte skäligt vare sig ekonomiskt eller antikvariskt.

Handlingar med relevans för ärendet

2008-11-17	Underhållsplan <i>Allhelgonakyrkan, Råå</i> , Wikerståhl arkitekter
2013-05-21	Byggnadslovsritning, Dan Rahmqvist Arkitektkontor
2014-06-12	A-ritningar, <i>A-13; 14; 15; 16</i> , Dan Rahmqvist Arkitektkontor

- 2013-10-29 Beslut *Anläggande av ramp till Allhelgonakyrkan i Råå, Råus församling, Helsingborgs kommun, Länsstyrelsen Skåne*
- 2014-02-20 Protokoll, *Projekteringsmöte 1, A-konsult*
- 2014-03-13 Protokoll, *Projekteringsmöte 2, A-konsult*
- 2014-04-10 Protokoll, *Projekteringsmöte 3, A-konsult*
- 2014-12-11 Utlåtande efter slutbesiktning SB1, *Regementskalken 2 Helsingborg Allhelgonakyrkan Nybyggnad Handikappramp, Matts Johansson, Svenska kyrkan*

Lund 2014-12-16

Maria Sträng

Bildbilaga

Norra entrén med bristfällig ramp och nedmonterade räcken i januari 2014 före åtgärderna utfördes.

Vy från trappan mot nordöst i januari 2014 före åtgärderna utfördes.

Den nyanlagda rampen med tillgänglighetsanpassad plattgång vid slutbesiktningen i december 2014. Markytorna kommer att förses med gräsmatta.

En ny öppning i norra muren togs upp för att få en bättre förbindelse mellan parkeringen och kyrkobyggnadens ingångar på norra respektive västra sidan. Murstolpen till höger i bild utgjorde tidigare en pilaster i muren. Stolpen

Entrén mot norr före åtgärderna.

Entrén efter utförda åtgärder med ny dörr, ombyggd trappa, nytt räcke och ramp.

Regionmuseets E-rapportserie 2014

Kulturmiljö

1. Baldringe kyrka – utvändig renovering, Baldringe sn, AM, Maria Sträng, 2013
2. Pynten i Vattenriket, Kristianstad sn, BD, Jimmy Juhlin Alftberg och Helene Stalin Åkesson, 2013–2014
3. Barkåkra kyrkogård, Barkåkra sn, VP, Åsa Jakobsson och Maria Sträng, 2013
4. Södra Sandby kyrka – medeltida träskulpturer, Södra Sandby sn, AM, Maria Sträng, 2013
5. St Petri kyrka – ombyggnad av värme- och ventilationssystem, Klippans sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
6. Långalts myr – markanvändning och historia, Örkelljunga och Skånes Fagerhult sn, DK, Cissela Olsson, 2013
7. Östra Karaby kyrka – utvändig renovering, Östra Karaby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
8. Dalby kyrka, 9 ½ sekler av förändring, byggnadsarkeologiska iakttagelser vid utvändig renovering, Dalby sn, BAD Petter Jansson, 2012
9. Norra kyrkogården i Lund, Lunds stad, VP och bilaga med kvartersbeskrivning, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson och Anna Rabow, 2013
10. Buxbom, Handbok om buxbom på begravningsplatser i Skåne och Blekinge, PJ, Cissela Olsson och Anna Rabow, 2014
11. Dörrar och portar på uthus – kurs inom landsbygdsprogrammet, Helena Rosenberg, 2013
12. Kvistofta församlings kyrkor – utrustning för värmesystem, Bårslövs sn, Fjärestad sn, Glumslöv sn och Kvistofta sn, AM, Maria Sträng, 2014
13. Östra kyrkogården i Lund, Lunds stad, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson och Anna Rabow, 2014
14. Gundrastorp – Ekholmens dammverk, Vittsjö sn, AM, Helena Rosenberg, 2013–14
15. Bäckaskog slott 2014, Kiaby sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013–14
16. Krubbemölla – omläggning av stråtak, Vitaby sn, AM, Emelie Petersson, 2014
17. Glimmebodagården – vårdåtgärder 2014, Brösarp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
18. Brönnestad kyrkogård, Brönnestad sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson och Emelie Petersson, 2013
19. Sankt Nicolai kyrka – tillbyggnad vindfång, Trelleborgs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
20. Ignaberga kyrka – invändig renovering, Ignaberga sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
21. Tomelilla Byagård – Vård- och underhållsplan, Tryde sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg och Lars Buhrgard, 2014
22. Heliga Trefaldighetskyrkans kyrkogård, Kristianstad sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson, Boel Nordgren och Cissela Olsson, 2013
23. Vallkärra kyrkogård, Vallkärra sn, VP, Åsa Jakobsson, Anna Rabow och Carin Strümpel-Alftén, 2014
24. Kåseholm. Natur- och kulturvärden – en översikt, Tryde sn, DK, Cissela Olsson, 2014.
25. Skurups kyrka, kalkmålningar i kor och absid, Skurups sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
26. Hassle Bösarps kyrka – utvändig renovering, Hassle Bösarp sn, AM, Anna Rabow, 2014
27. Burlövs gamla prästgård – putslagning, Burlöv sn, AM, Anna Rabow, 2014
28. Skiffertak på Klippans bruk, Klippans sn, AM, Helene Stalin Åkesson och Linn Ljunggren, 2014
29. Fastighetsvillan Päljö kyrkogård, Helsingborgs sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2014
30. Glimmebodagården – golvundersökning 2014, Brösarp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
31. Holmby kyrka – utvändig renovering, Holmby sn, AM, Maria Sträng och Linn Ljunggren, 2014
32. Ballingstorp och Per-Ols – diverse arbeten 2014, Kviinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
33. Nosaby kyrka – invändig renovering, Nosaby sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
34. Ekeby kyrka – ramp och innerfönster, Ekeby sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
35. Djurröds kyrka – konservering av altaruppsats och predikstol, Djurröds sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
36. Särslövs kyrka – renovering torn, tak, fasader, Särslövs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2014
37. Hammarlövs kyrka – invändig renovering, Hammarlövs sn, AM, Petter Jansson, 2014
38. Hakarp 2:10 – åtgärder på ekonomibygnad, Bräkne Hoby sn, AM, Emelie Petersson, 2014
39. Renovering av gravplats, Gamla kyrkogården, Kristianstad stad, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
40. Agusastugan 2014, Andrarum sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
41. Örumshuset – uppmurning av skorsten, Hörup sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
42. Eslövs kyrka – utvändig renovering, Eslövs sn, AM, Petter Jansson, Linn Ljunggren, 2014
43. Vittskövle slott 2014, Vittskövle sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
44. Häglinge kyrka – mögelsanering, etapp I, Häglinge sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014

Förkortningar:

AF – antikvarisk förundersökning
AK – antikvarisk kontroll
AU – arkeologisk utredning
DK – dokumentation, övrigt

FU – arkeologisk förundersökning
KA – kulturhistorisk analys
MD – murverksdokumentation
OU – osteologisk undersökning

PJ – projektrapport
UN – arkeologisk undersökning
BD – byggnadsdokumentation
BAD – byggnadsarkeologisk dokumentation

45. Silvåkra kyrka – nytt styr- och reglersystem för värme, Silvåkra sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
46. Sankt Peters klosterns kyrkogård, Lunds stad, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson och Anna Rabow, 2014
47. Norra Grönby mölla – vingor på plats, Grönby sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2014
48. Hammarlunda mölla – ny segelbana, Hammarlunda sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2014
49. Övraby mölla – bockhuvudplanka och vridkrans, Övraby sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2014
50. Starby kyrka – tak, mur och klockbocken, Starby sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2013
51. Västerstad kyrka – brandlarm, Västerstad sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
52. Långaröd kyrka – brandlarm, Långaröd sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
53. Uppåkra kyrka – sanering under bänkkvarter, Uppåkra sn, AM, Petter Jansson, 2014
54. Västra Broby kyrka – utvändig renovering, Västra Broby sn, AM, Anna Rabow, 2014
55. Östra Sallerup kyrka – Brandlarm, Östra Sallerup sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
56. Östraby kyrka – Brandlarm, Östraby sn, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren, 2014
57. Bondrumsgården 2014, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
58. Annelövs kyrka – utvändig renovering, fasader och tak, AM, Kerstin Börjesson och Petter Jansson, 2011
59. Strömsborgs ullspinneri – rekonstruktion av vattenhjul, Osby sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2013-2014
60. Båstad kyrka – tak- och fasadrenovering, Båstad sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
61. Löderups kyrkogård, Löderups sn, VP, Åsa Jakobsson, Cissela Olsson och Helena Rosenberg, 2014
62. Finja kyrkogård, Finja sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson, Emelie Petersson och Tony Svensson, 2014
63. Tvärskogs begravningsplats, Finja sn, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson, Emelie Petersson och Tony Svensson
64. Allhelgonakyrkan, Råå – tillgänglighetsanpassning, Raus sn, AM, Maria Sträng, 2014

